

Posta

Anul XVIII. évi.

Arad, 1935. dec. hó 13

Nr. 50. szám

 Primredactor — Főzetkesztő
 Chefredakteur
 REINHART GYULA

MESERIAȘUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE MUNKAADÓK LAPJA

Ardeal és Banat kis- és középipar-sainak hetilapja. — Az Ipartestületek Szövetsége, az aradi Iparos Ország, az Ipari Szindikátusok, a Romániai Építőmesterek Szövetsége hivatalos lapja. Egyesülve a timisoarai „Az Iparos”-sal és a „Fodrász Újság”-gal.

„Tiszteld a tisztességes ipart!”

Acum simtem într-adevăr, ce dragi
ne sunt corporațiunile industriale.

Ce au făcut corporațiunile industriale pentru meseriași

Corporațiunile industriale nu trebuiesc desființate ci continuate și singurul drum de continuare este înființarea camerelor de meserii independente.

Autonomia de care au avut parte multe sute de ani industriașii, i-a învățat cum să-și drege singuri afacerile

D. IULIU REINHART.

Păstorul biblic îmi vine în minte, care părăsește întreaga sa turmă și pleacă la căutarea mielului pierit. Mielul care apucase pe drumul pierii fi este cel mai drag, îl plânge cu întreaga dragoste al inimei sale. Astfel suntem noi acum, meseriașii. Proiectul de lege al Dlui Valeriu Roman vrea să ne ia puternica cetate, corporațiunile industriale. Acum, când am ajuns la punctul, să le pierdem pentru vecie, simțăm într-adevăr ce nea fost corporațiunea industrială, cât de indispensabil organ al industriașilor era. Acum, când ne bate inima, cetind hotărârea draconică a proiectului de lege despre nimicirea acestei instituții semicentenare.

Corporațiunile industriale trebuie să lichideze, — decide proiectul de lege, — iar averea rămasă ca de asupra camerelor de muncă. Membrii comisiei de lichidare sunt sub președinția inspectorului muncii, președinte camerei de muncă și a corporațiunii care urmează să fie lichidată. Proiectul de lege vrea deci, să desființeze instituția aceasta veche, să nu-i rămână nici amintirea și să fie exclusă posibilitatea reînființării ei în viitor.

Accentuază severitatea nemiloasă a proiectului de lege fata de corporațiuni și faptul, că celorlalte instituții industriale, asadar și asociațiunilor industriale, le permite pe lângă acomodarea statutelor lor la legile sindicatelor și a persoanelor juridice, să-și păstreze averea și să funcționeze mai departe, însă corporațiunile industriale trebuiesc să piară fără condițiuni.

Pentru ce această ură contra corporațiunilor industriale și pentru ce trebuie invocat spiritul răsbunător al lui Jehova, care pedepsește vinovații până în al șaptelea grad, căci proiectul de lege faimos declară fără valoare toate actele juridice ale corporațiunilor industriale date după 31 Decembrie 1933 și dela depunerea proiectului de lege pe birourile Camerei interzice orice înstrăinare a valorilor mobile și imobile ale corporațiunilor.

Și asta tot pentru ce? Pentru că camerele de muncă să primească cât mai mult. Acele camere de muncă, cari în compunerea lor sunt în două treimi instituția salariaților și numai pe una a treia parte instituția meseriașilor patroni și a căror întreagă construcție servește apărarea muncitorilor și a celorlalți salariați contra meseriașilor patroni. Și a căror instituțiune, dacă

este vorba de opunerea intereselor, — prin compoziția lor, — opune o majoritate de două treimi contra intereselor patronilor.

Acum, când este vorba de confiscarea averilor corporațiunilor industriale, este de interes să ne dăm seama de unde și au oarășia aceste averi. Articolul XVII. din legea industrială din 1884 a dispus, că averile asociațiunilor industriale, întrucât o majoritate de două treimi a membrilor decide pe lângă desființarea vechii instituții, să trească asupra unor instituții înființate prin legea industrială din 1884, asupra corporațiunilor industriale. În Arad marea majoritate al asociațiunilor industriale s'au contopit cu corporațiunea industrială împreună cu averea lor. Aceste averi au fost rămașițele vechilor bresle industriale. După bilanțul vechii corporațiuni industriale din Arad bresla industrială a turtarilor a predat averea ei constatătoare din douămii florini corporațiunii și în comitetul de conducere a corporațiunii să fie ales întotdeauna și un turtar. Averea corporațiunii industriașilor din Arad se compune în afară de averile moștenite și din diferite legate, până ce restul averii l-a adunat din cotizații de membri. Totuși casa de sediu a corporațiunii industriale din Arad a fost, împovărată cu împrumuturi apăsătoare contractate la bancă, și industriașii arădeni, ca să scape corporațiunea de aceste datorii s'au însărcinat să plătească taxele de membru stabilite dublu, timp de trei ani. Astfel ar fi echitabil și just dacă membri corporațiunilor industriale ar dispune liber despre folosirea averii corporațiunilor pentru oricare scop industrial.

Aceasta ar fi echitabil și atunci, dacă o nouă dispozițiune legală ar desființa corporațiunile. Și dacă dl Subsecretar de Stat Valeriu Roman a declarat într-adevăr ziariştilor clujeni, că proiectul de lege al Dniei-sale a fost făcut în spiritul legii industriale din 1884, atunci proiectul de lege ar trebui să dispună că, adunarea membrilor corporațiunilor industriale au dreptul dea decide liber despre averea corporațiunilor.

Atât despre chestiunea juridică al avuției corporațiunilor industriale condamnate la desființare. Acum să vedem ce pierdere morală va suferi industriașii Ardealului și a Banatului pe urma pierderii corporațiunilor.

Noi, bătrânii, și mai ales eu, care am asistat la înființarea corporațiunii industriale din Arad și care am luat parte mulți ani deardândul la munca corporațiunii, știu foarte bine că ce a fă-

cut corporațiunea industrială pentru ridicarea morală și materială la care a ajuns industriașii arădeni. Vă puteți închipui deci, că numai cu mare durere pot privi munca distrugătoare, care numerește cu atât mai mult meseriași, căci acum, în toată criza economică îl lovește, când nu au posibilitatea să făurească o altă instituțiune în locul corporațiunii care o pierde, să dispună de un organ, care să-i servească interesele și în viitor.

Corporațiunile industriale din Ardeal și Banat au știut dela începutul înființării lor că pe drumul progresului trebuie să meargă. Congresele industriale ținute în acest scop au adus a sumedenie de deciziuni referitoare și aceste deciziuni au prescrip exact în ce chip trebuiesc desvoltate corporațiunile industriale, că acestea să corespundă cerințelor și să formeze baza camerelor de meserii. Corporațiunile industriale urmau să se transforme în camere de meserii, dacă conform constituției numai camerele profesionale au dreptul de a funcționa ca organe legale ale diferitelor categorii economice, pentru apărarea intereselor acestora.

Cu toți suntem de acord că camerele de meserii sunt chemate să ridice industria din letargia ei de acum, să o conducă către un viitor mai bun și mai fericit. Autonomia centenară, de care au avut parte întotdeauna industriașii, i-a învățat cum să-și conducă ei însuși afacerile lor. Nici din acest punct de vedere nu ar fi îngăduit a vără cu sila această pătură socială obicinuită cu independența în camerele de muncă, dacă legiuitorul nu cumva are de scop să nimicească pătura socială a industriașilor.

Îmi amintesc foarte bine chiar și azi de declarațiunile apostolilor socialiști veniți la Arad, că zice industriașii sunt pe sfârșite. După socialiști meseriașii îndeplinesc în orânduirea producțiunii locul unui rudiment condamnat la moarte, care nu are nici un drept la viață, fiindcă în lupta dintre capital și muncă, care bântue între marele capital și muncitori, trebuie să piară. Timpul i-a desmintit. Nu au avut dreptate nici apostolii muncitorilor, și nu are dreptate nici proiectul de lege al Domnului Subsecretar de Stat Valeriu Roman. Industriașii dispun nu numai de un trecut, dar au și un viitor. Noi nu ne îndestulăm cu faptul că am trăit, ci vom să trăim și în viitor, și vom și trăi.

December 31-én től nem érvényesek a nem román nyelven kiállított iparengedélyek és munkakönyvek

A munkügyi minisztérium a november 11-én kelt 78.490—1935 sz. határozatával elrendelte, hogy a magyar, vagy más nyelven kiállított iparengedélyek, iparigazolványok, munkakönyvek és munkás igazolványok december 31-ig becsereleendőek román nyelvtű igazolványokra.

A becsereleést városokban a városi iparhatóság, vidéken az arra illetékes közigazgatási szervek végzik el. Az érdekelteknek december 31-ig a becsereleést okvetlenül el kell végezniök és e célból szabályszerűen felbélyegzett kérvényükhöz mellékelni kell a régi engedélyt, vagy munkakönyvet, a másolathoz szükséges okmányt és egy üres munkakönyvet.

Ezentul a denaturált szeszt is a monopól árusítja

Egy liter denaturált szesz ára üveggel együtt 36 lej.

A monopolvezergazgatóság közli, hogy december hó harmadikától kezdődőleg denaturált szeszt hoz forgalomba. A szesz 86 fokos lesz, egy liter ára üveggel együtt 36 lej, félliteres üveg ára pedig 19 lej. Az üvegek visszavétele esetén 6, illetve négy lej visszatérítetnek. Az üvegek zöld színűek és a jövedéki hivatal pecsétjét viselik. A szeszkimérési engedéllyel rendelkezőket figyelmezteti a jövedéki hivatal, hogy a raktáron tartott, nem palackozott denaturált szeszt 15 napon belül árusítsák ki, mivel ezentul csak palackozott szeszt tarthatnak. Mindazokat, akiknél a fenti határidőn túl palackolatlan denaturált szeszt találunk, vagy akik a közönségtől többet kérnek, mint amennyit a törvény megenged, 5-50.000 lejig terjedő pénzbírsággal sújtják.

EPPEN AZ A FENESEG.

János bácsi szemüveget vásárol. Az optikus ráilleszt a szemére egy akkurátus ókuláret, aztán a kezébe nyom egy újságot, hogy olvassa.

— Nem megy, — mondja János bácsi.

Az optikus új üveget ad.

— Errel se megy.

Ismét új leveleskövetek:

— Errel se.

Az optikus gyanút fog és megkérdi:

— Aztán tud maga, bátyám, egyáltalán olvasni?

— Eppen az a feneség, hogy nem tudok. — hangzik a válasz, — azért kellene ókuláret.

„Ismét elkedvetlenítettük a külföldi vállalkozókat” . . .

Az Univerzál írja:

Vizsgáljuk meg, hogy az új külkereskedelmi rendszer miként lépett életbe? A valuta-felárról előbb azt mondták, hogy 30-32 százalékos lesz, végül 38 százalék lett. Aztán kimondták, hogy minden áruszámla után — tekintet nélkül arra, hogy nyersanyagból, félkész, vagy teljesen kész áruval van az — egységes 12 százalékos behozatali taksát kell fizetni. Természetesen a jelenleg érvényben lévő illetékeken kívül, melyek elég magasak, ha tekintetbe vesszük, hogy a „cifra de afaceri” némely esetben túlhaladja a behozatali vámtételeket. S azokon a taksákon kívül, melyeket kontingentálási és behozatali engedély kiadása címén szednek. Próbáljuk meg ezeket összeadni: 38 százalékos valuta-felár, 12 százalékos behozatali taksa, 6 százalékosnál magasabb „cifra de afaceri”, ne is beszéljünk a többiről, csupán ez összesen közel 60 százalékos terhet tesz ki. Nemcsak túlhaladja az előbbi rendszerben kártérítést 44 százalékos felárat, de határozottan kártérítést hoz mindarra, ami a külkereskedelemben még épen maradt. Ilyen uton ismét elkedvetlenítettük a külföldi vállalkozókat s isten tudja, hogyan fogunk megbirkózni majd a bajokkal. Elviselhetetlen módon terheljük meg a belső piacot is, mert az egymás tetejébe rakott teher újabb drágaságot fog hozni. Milyen vásárlási lehetőség marad hátra s hogyan fog a kereskedő fizetni a gyárosnak, ha vevőkre einagyja? Tengerszorosokon haladunk keresztül. Mindnyájan látjuk, mindnyájan érezzük s mindnyájan megadjuk magunkat sorsunknak. A kérdés csak az, hogy ez meddig tarthat?

KELENDŐ CIKK

Egy rövidlátó ügynök beállt Kohnhoz, hogy ajánlatot tegyen. Fogja az ersényét, hogy ki vegye a cégkártyáját, de tévedésből a menyasszonya fényképét húzza ki és árulja át Kohnnak szokásos mondókéjával:

— Bocsdánat uram, becses engedelmével ezt a céget képviselem.

Kohn ránéz a fényképre, elmosolyodik és, így szól:

— A kutyafáját! Képzem, mennyi kundsajtja lehet magának.

Hiteles helyszíni riport a londoni autóvilágkiállításról

Tizenötmillió font forgalom a kiállításon elkelt százezer gépkocsiból. — Mesébe író produkciót mutatott be a nemzetközi autópár.

Ötszö kocsik lerep ma is Ford vezet

Körülbelül ötszáz különböző kocsitípus szerepel a londoni autókiállításon. Mindmennyi új modell, 1936-os autó. A kiállított kocsik értékét kétszázötvenezer fontra becsülik, tehát egy kocsi átlag ötszáz font esik. Az angolokon kívül felvonultak autópár nagy seregeiméljén az amerikaiak, a németek, a franciák és az olaszok is. A világkiállításon eddig százezer kocsi adtak el, ami kerek számban tizenötmillió font forgalmat jelent.

A kiállítás két gépkocsi-primadonnája.

A megvesztegető külövel és belsővel kínáló autók száza között két „nem eladó” kocsi volt a primadonna. Egyrészt mellett egy hatnának, mint a múlt és a jövő kocsija. Szerencsére nincsenek egymás mellett.

A jövőt a világrekorder Sir Malcolm Campbell kékesen csilhló, alumínium csodaszörnye, Blue Bird képviseli. Es az a Rolls-Royce motorral fűtött Kék Madár, mely ötszáz kilométernyi óránkénti sebességgel cikázott végig a floridai tengerparton. Hát bizony nem valami kényelmes alkotmány.

Annál kényelmesebb az a méltóságjeljes fekete batár, melyet bár senki sem kíván meg, de mindenki áhitattal bámul: a királyné vadonatúj kocsija. Queen Mary e téren is fölötté konzervatív. Huszonegy esztendeje két évenként új kocsit szállít a királynénak az angol Daimler-gyár. A karosszéria formáján és berendezésén azonban huszonegy éve tilos minden változtatás. Most először engedték meg a királyi autó nyilvános bemutatását.

A legdrágább kocsi — persze ez inkább elméleti ár — a Blue Bird. Huszezer fontra bízották. Utána azonban nem a királyné hatalmas batárja, hanem az autóvilág fejedelmek következők. Rolls-Royce képviselte Angliát, egy kompresszoros Mercedes Németországot és a csodautónak beillő Hispano-Suiza, a franciaországi autógyártást. Mindegyikre több került háromezzer fontnál és a legfényűzőbbben kiállított Rolls-Royce vaszedelmesen közeledik a négyezer font határához. Es ilyen autó egész sereg fut Londonban. Rolls-Royce forgalma az utolsó évben hatvan százalékkal emelkedett.

A legeslegolcsóbbat azonban hiába kerestük az Olympiának titulált nemzetközi autókiállításon. Ford nagy büszkén a közeli Albert-Hallban külön kiállítást rendezett. Itt kellett magát hatalmasabb társai között a legújabb Ford-modell, a kerek száz fontért kínált Popular, jól megtermett, négysebélyes kocsi. Sok év után Ford megint elérte régi célját, ő gyárja a világ legolcsóbb autóját. Száz és százötven font között már hatalmas választék elégti ki a legkülönbözőbb kívánságokat. Százharmincöt fontért már szabályos luxusautóknak re-pülhetes száz kilométeres sebességgel.

Nyolcvanhárom típus az autótársadalom középosztályában.

Az angol autók igényeinek azonban, úgy látszik, leginkább a kétszázötvenről négyezre fontig terjedő klasszis felel meg. Az amerikaiak — Studebaker, Hupmobill, Rea — annyi pénzért hatalmas turakocsikat kínálnak. Az angolok azonban inkább a gyorsaságra, a szerkezet szoliditására fektetik a főszűt, meg a remekbe szabott, elegáns karosszériákra. Nyolcvanhárom különböző típust számoltunk össze az autótársadalom középosztályában.

Az áramvonalból eltűnt a tulzás, de ami jó és szükséges, az megmaradt. Nem következett be az a forradalmi változás, amit egy-két év előtt általában jósoltak. Szélsőséges megoldások helyett egy új forma irányítja az angol autógyártást, a „lélektani autóépítés”. Arra törekcsenek, hogy kiküszöböljék mindazt, ami a vezetőt fárasztja, nyugtalanítja vagy idegessé teszi. A mérnök, a

konstruktor legfontosabb segítőtársa a pszichológus orvos lett. Zajtalanság, a szükséges mozdulatok minél egyeztetőbb volta, az ugynevezett ijedségi pillanatok kockázatának csökkentése, a vezető teljes kényelme — ilyen és hasonló szempontok irányítják ma az autópárt.

A biztonságot szolgálja — bármely paradoxon hangzik is — a sebesség fokozása is. Ezért növekedett meg a lőerő-szám az egész vonalon. A mai hatalmas forgalom ezüskéségessé teszi, hogy minél gyorsabban reagáljon a kocsi, viszont a sebesség szükséges mérséklését egyrészt a hatóságok fegyelmességére bízzák. Már a legolcsóbb kocsik is nyolcvan kilométeres sebesség kifejtésére képesek, a kétszázötven fontos típusok pedig százharminc-százötven kilométernél nem adják alább.

Minden kényelemmel berendezet turasautók.

Teljesen ismeretlen a kontinensen az ugynevezett „karaván”, mely számtalan változatban pompázik a londoni Olympián. Amit e téren produkáltak az angolok, az egyenesen mesébe író. A „Speedvillá”-nak becézett lakókocsok egy csavarral minden autóhoz hozzáilleszthetők és boldog tulajdonosukat hetekre függetlenítik a szállodától, vendéglőtől, valamint egy utazás minden képzelhető kényelmességétől. Iszées, három-négysebélyes hálószoba, konyha, fürdőszoba, folyó hidegmeleg vízrel, központi fűtés és ki tudja mi minden van még egy-egy ilyen áramvonalas formájú, modern karavánba beépítve. Az egyikben még egy külön koktél-bárt is felfedeztünk. Butor, edény, szőnyeg, evőeszköz, toalettfelvezelés és egy fényűző, gondatlan utazás számtalan más kelleke várja az utasokat. Legalább harminc-négyven különböző „robogó villa” alkotja a pompásnál-pompásabb motoros jachtokkal együtt a kiállítás egyik legérdekesebb részét. Hatvan font a legolcsóbb, öt-száz a legdrágább.

Óriási autó világkörűli utazásra.

Egy karosszériagyár még valami mást is talált ki. Óriási autót a világkörűli utazásra. Az ülésből két oldalra mozoghat az ágyaként, tárazt. A kocsi két oldalában szekrények rejtőznek és a meghosszabbított hátrész hónapokra való poggyászt fogad magába. Persze, ez a világjáró luxusautó nem hat nagyon elegánsan, de annál kényelmesebb. Hiszen a velái herceg, aki megnyitotta a kiállítást, kissé elzárkózottan tett vallomást — a kényelem mellett. „Amikor még fiatalabb voltam — mondotta —, azt hittem, a gyorsaság a legfontosabb. Most már beilátom, hogy még fontosabb a kényelem”.

1936. autója mindkét kívánságnak megfelel.

HASONLAT.

A pap meg akarja magyarázni híveinek, hogy milyen meleg van a pokolban és így szól:

— Láttátok már, hogy sieteg a víz a forró vason? Nahát, ez a pokolban a fagyalt.

Új ideiglenes bizottságot akarnak a timisoarai ipartestület élére.

A timisoarai ipartestület élére, mint annak idején megirtuk, ideiglenes bizottságot neveztek ki. Egyes román iparos körök azonban hír szerint nincsenek megelégedve az ideiglenes bizottság működésével és mozgalmat indítottak annak feloszlatása és új ideiglenes bizottság kinevezése érdekében.

BERUF.

- Was sind Sie von Beruf?
- Tischler!
- Bau- oder Möbeltischler?
- Nein, Stammeltischler!

Hirdessen a karácsonyi számunkban

**Most érezzük igazán, mennyire
szívünkhöz nőtt az ipartestület.**

Mit köszönhet iparosságunk az ipartestületeknek

Az ipartestületeket nem megszüntetni, hanem folytatni kell és a folytatás egyedüli módja önálló kézműipari kamarák alakítása.

A több évszázados autonómia, amelynek birtokában volt, megtanította az iparosságot, hogyan intézze önállóan saját ügyeit

Írta: REINHART GYULA.

A bibliai pásztor jut eszembe, aki odahagyja egész nyáját és emegy, hogy megkeresse az elveszett bárányt. Az a bárány, amely veszendőbe indult, a legkedvesebb neki, hozzá van növe szíve egész szeretettel. Így vagyunk mi most, kézműiparosok. Egyik legféltettebb kincsünket, erős várunkat, az ipartestületeket akarja elvenni Roman Valer munkaügyi államtitkár törvénytervezete. Most, amikor ott állunk, hogy örökre elveszítsük, érezzük igazán, mennyire szívünkhöz nőtt az ipartestület, mennyire nélkülözhetetlen szerve az iparosságnak. Most, hogy a döbbenettől megdöbben a szívünk, amikor olvassuk a törvénytervezet kiméletlen döntését ennek az ötvenéves intézménynek megsemmisítéséről.

Fel kell számolni az ipartestületeket, likvidálni kell, — mondja a törvénytervezet, — és a megmaradt vagyont a munkakamarák kapják meg. A likvidáló bizottságok tagjai a munkafelügyelő elnöksége alatt a munkakamara és a feloszlatható ipartestület elnöke.

A törvénytervezet tehát olyan módon akarja feloszlatható ezt a nagyműtű intézményt, hogy meg csak hirtelenre se maradjon és ki legyen zárva mindenre feltételeknek meg a lehetősége is.

A törvénytervezetnek az ipartestületekkel szemben való kiméletlen szigorát kényszerítő az a körülmény, hogy a többi iparos intézményeknek, így az ipartársulatoknak is, megengedi, hogyan alapszabályaikat a szindikátusi és a jogiszemélyiségekről szóló törvényekhez alakítják át, megtartva vagyonukat és tovább működhetnek, de

az ipartestületeknek minden feltétel nélkül el kell pusztulniuk.

Miért ez az adózó düh az ipartestületek ellen és miért kell a bosszúálló Jehova szellemét átplántálni, aki hetediziglen bünteti a gonoszt, mert hiszen a híres ipartörvénytervezet is 1933 december 31-ig visszamenőleg az ipartestületek valamennyi jogügyletét semmisnek nyilvánítja és a törvénytervezet megjelenésétől számítva minden ingó és ingatlan vagyonának elidegenítését szigorúan megtiltja.

És mindez azért, hogy a munkakamaráknak minél több jusson. Azoknak a munkakamaráknak, amelyek a maguk összetételében

kétharmad részben alkalmazottak intézménye és csak egyharmadrészben iparosok intézményei és amelyeknek egész felépítése a munkásoknak és más alkalmazottaknak az önálló iparosokkal szemben való védelmét szolgálja.

Es amely intézmények, ha érdekösszeültközések-ről van szó, kétharmad többséggel foglalnak állást a maguk lényegénél fogva az iparosok érdekeivel szemben.

Most, amikor az ipartestületi vagyonok elkobzásáról van szó, érdemes lesz visszapillantást vetni ezeknek a vagyonoknak a keletkezésére. Az 1884-ik évi XVII. törvények úgy rendelkezett, hogy az ipartársulatok vagyona, amennyiben azok tagjainak kétharmadrésze a régi intézmény feloszlathatósága mellett szavazza, a 1884-ik évi törvény által alapított új intézményre, az ipartestületre szálljon át. Aradon az ipartársulatok túlnyomó része vagyonával együtt beolvadt az ipartestületbe. Ezek a vagyonok a régi céh-

vagyonok maradványai voltak. A régi aradi ipartestület zárszámadásai szerint a mézesbábosok ipartársulata kétezer forint vagyonát olyan feltétel mellett adta át az ipartestületnek, hogy ez a körülmény az évi zárszámadásokban kitüntető és kikötötte, hogy az ipartestület előjáróságába mindenkor egy mézesbábos mester tagként beválasztassék. Az aradi ipartestületnek az ipartársulatok részéről vagyonán kívül hagyományozások útján szerzett vagyona is van, míg vagyonának többi részét tagdíjakból szerezte. Ennek ellenére is súlyos bankadósságok terheltek az aradi ipartestületi székházat és Arad iparossága, hogy a testületet ezeknek az adósságoknak terhétől felszabadítsa, magára vállalta, hogy három éven át duplán fizeti a kiírt tagdíjakat. Ilyenformán

az lenne méltányos és igazságos, hogy a testület tagjai szabadon rendelkezzenek a főkölt, hogy milyen ipari célra akarják ezt a vagyont felhasználni.

Ez lenne méltányos akkor is, ha egy új törvényes intézkedés az ipartestületeket feloszlathatja. És ha Roman Valer államtitkár valóban úgy nyilatkozott cluj. újságírók előtt, hogy ipartörvénytervezete az 1884-ik évi XVII-ik törvények szellemében készült és be is akarja a szavát tartani, úgy

törvénytervezetének az ipartestületi vagyonok elkobzása helyett az ipartestületi közgyűléseknek az ipartestületek vagyona főkölti szabad rendelkezési jogát kellene kimondania.

Ennyit a megszüntetésre ítélt ipartestületek vagyonjogi ügyéről. Most lássuk, milyen erköl-

csi veszteség éri az aradi és banati iparosságot az ipartestületek elvesztésével?

Mi, öregebbek, és különösen én, aki az ötvenéves aradi ipartestület bölcsőjénél is ott állottam és aki kivettem a részemem annak sok évi munkájából, nagyon jól tudom, hogy az aradi ipartestületnek nem kis része van annak a magas erkölcsi és anyagi színvonalnak elérésében, amelyre az aradi kézműipar emelkedett. Érthető, hogy csak mélyszégyen fájdalommal tudom szemlélteni a romboló munkát, amely annál súlyosabban éri az iparosságot, mert most, a gazdasági válság közepette sújtja és így nem adódik módja arra, hogy újabb intézményt építsen ki a veszendőbe menő ipartestület helyett, hogy legyen szerv, amely érdekei megvédését a jövőben is szolgálja.

Az aradi és banati ipartestületek már megalkulásuk alkalmával tudták, hogy a fejlődés útján kell haladniuk. Egész sorozata hozott az országos iparos kongresszusoknak ebből a célból határozatokat és ezek a határozatok pontosan előírták, hogyan kell kifejleszteni az ipartestületeket, hogy azok a haladott viszonyoknak is megfeleljenek és alapját képezzék a kézműipari kamaráknak. Kézműipari kamarákká kellett volna ugyanis átforgatódniuk az ipartestületeknek, ha alkotmányunk szerint csupán a kamaráknak van joguk törvényesen elismert szervei gyanánt működni az egyes gazdasági rétegeknek, hogy azok érdekeit megvédjék.

Mindnyájan egyetértünk abban, hogy ezek a kézműipari kamarák hivatottak az iparosság felemelésére és a mai ernyedtségből való kiragadására arra, hogy egy jobb és boldogabb jövő felé vezessék. A több évszázados autonómia, amelynek birtokában volt, megtanította az iparosságot arra, hogyan intézze el önállóan saját ügyeit. Már csak ezért sem szabad bekényszeríteni ezt az önállósághoz szokott társadalmi tényezőt a munkakamarákba, hacsak nem az a törvényhozó célja, hogy megsemmisítse a kézműiparos osztályt.

Igen jól emlékszem ma is az e század elején Aradon járt szociáldemokrata munkásapostolok kijelentésére, hogy a kézműiparos osztály napjai meg vannak számlálva. A szociálisták szerint az iparosok a gazdasági termelés rendjében egy kihaltófényben levő csökevény szerepét töltik be, amelynek nincsen létalapja, mert a tőke és a munka közötti harcban, amely a nagyvállalatok és a munkások között folyik, el kell pusztulnia. Az idő rácsáfolt erre. Nem volt igazuk a munkásapostoloknak és nincs gaza Roman Valer alminiszter törvénytervezetének se. Az iparosságnak nemcsak múltja van, hanem jövője is. Mi nem elégszünk meg azzal, hogy élünk, hanem élni akarunk a jövőben is és élni is fogunk.

Costinescu miniszter magának követeli a kisiparosok és kereskedők képesítési törvényének megalkotását

A gyáriparosok szövetségének legutóbbi vezetőségi ülésen nagy megütközéssel tették szövé, hogy a Roman Valer alminiszter által készített ipari és kereskedői szaktörvény a törvényelőkészítő bizottság ele került, anélkül, hogy az UGAR véleményét kikértek volna, holott a javaslatban igen súlyos rendelkezések vannak, amelyek a gyáriparat is érintik.

Costinescu-Kertész alminiszter indítványára az UGAR tiltakozott is emiatt és ennek az eljárásnak eredménye is lett, mert a népjóléti minisztérium utólag megküldötte a javaslatot a gyáriparosok szövetségének is.

Ujabbán a kereskedelemügyi minisztérium is kifogást emelt Roman Valer javaslatát ellen, amiért ez nem csupán a munkásság jogi helyzetének a szabályozásával foglalkozik, hanem képesítés, az akarja kötni a kereskedő, kereskedelmi, előadói, kisiparosi és magánalkalmazotti foglalkozást is, holott egyrészt a kereskedelem és ipari minisztérium jogosult. Costinescu miniszter ki is jelentette két nála tisztelegő kisiparosok előtt, amely tiltakozott Roman Valer törvénytervezete ellen, hogy ő nem ért egyet a Roman Valer-féle javaslatral és helyett majd ő fog egyet készíteni, amelyet be is terjeszt majd a parlamentben.

Costinescu állásfoglalása és az érdekeltek tiltakozása miatt minden valószínűség szerint a kormány vagy elejté Roman Valer javaslatát, vagy pedig kettéválasztja a benne foglalt anyagot, illetve két külön javaslatot készít belőle. Ez utóbbi esetben a szociális vonatkozású részt, vagyis a foglalkozások képesítését és a munkaszabályozás rendelkezéseit a népjóléti minisztérium fogja törvénybe iktatni, míg az iparizés és kereskedelem szabályozását és ellenőrzését a kereskedelemügyi minisztérium.

ORVOSJUBILEUMOK.

Neumann professzor, a híres bécsi főlepacialista, most ünnepelte munkásságának 50-ik évfordulóját. Az ünnepségen, amelyen megjelent mindenki, aki Bécsben valaminek számít, leplezték a professzor mellszobrát is. A szobor hátterében stílusosan egy nagy fül van.

Mikor az ünnepelt professzor a szobrot meglátta, hangosan felkacagott.

— Min mulats? — kérdezte a mellette ülő Halban professzor, a híres nőgyógyász.

— Azon mulatok, — mondta Neumann — hogy jövőre nekem lesz az 50 éves jubileumom.

Jogesetek a kisipar köréből

A számla felülbélyegzéséért egyedül annak kibocsátója felel.

A constantiná királyi tábla 40—1935. szám alatt hozott elvi döntvénye.

Egy kereskedőnél az ellenőrző hatóság megállapította, hogy egyik számlája nincsen felülbélyegyezve. A kereskedő a számlát egy iparostól kapta. Az ellenőrző közeg kihágási jegyzőkönyvet vett fel, amelynek alapján a bélyegtörvény 37-ik szakasza szerint a proporcionális illeték nemfizetése miatt a bíróság a kereskedőt azon a címen, hogy az egyetemleges felelősség őt is terheli, a jegyzőkönyv adatai alapján megbírságozta. A kereskedő felelősséget és felelősségének a törvényszék mint illetékes fórum helyet is adott.

A kereskedő arra hivatkozott felelősségében, hogy csak olyan illetéket felel egyetemlegesen ügyfeleivel, amely a felek olyan természetű közös ügyletét tartalmazza, mely a törvény szerint is mint ilyen van megjelölve. Arra való tekintettel, hogy a számla kibocsátása nem az ő kötelezettsége, a törvény 27-ik szakasza alapján nem felel, mert a törvény 14-ik szakaszának 13-ik pontja szerint csak arra köteles, hogy a számlákat megőrizze, felmutassa, míg annak kiállítását és felülbélyegzése a kibocsátó kötelezettsége. A kibocsátó számla tehát nem olyan okirat, amely a felek közös megegyezéséből keletkezik és olyan ügyleti ténykedésnek sem tekinthető, amelynek alapján mint közös ügylet azt vonná maga után, hogy mindkét fél felel az illetékekért.

A kereskedőre nézve kedvező törvényszéki döntés ellen a kincstár képviselője felelősséggel állt a táblához. Azon a címen serejelmezte a felelősségi bíróság döntését, hogy rosszul alkalmazta a bélyegtörvény 37-ik, 27-ik és 14-ik szakaszait, miáltal megsértette a bélyegtörvény 84-ik szakaszát is, amely a fent idézett szakaszok figyelembe nem vétele esetén büntetést szab ki.

A felülvizsgálati kérelmet az illetékes tábla elutasította. Megállapította, hogy a törvényszék helyesen magyarázta a törvényt, amikor kimondta, hogy a számlabélyeg felragasztásáért csak a kibocsátó fél felel, mert a bélyegzés annak kötelezettsége. Az, akinek javára a számla kiállított, mindössze arra kötelezhető, hogy a számlát az ellenőrző hatóság közegnek felmutassa. Amikor a kereskedő ezt megtette, törvényesen járt el és így a számla felül nem bélyegzéséért felelősségre nem vonható, tehát nem is büntethető.

Alkalmazható-e a regáti perrendtartás enyhítő szakasza speciális törvények esetében?

A chigineui tábla 232—935. számú elvi döntvénye.

A nemzeti munka védelméről szóló törvény alapján kihágási eljárás indult Mazureac Ioan ellen, akit az idézett törvény alapján az elsőfokú bíróság tízezer lei pénzbírságra ítélt. Az illetékes törvényszék másodfokon az ítéletet megsemmisítette és a regáti perrendtartás 60-ik szakasza alapján a pénzbírságot 200 lejre szállította le.

A törvényszéki ítélet ellen az ügyész útján a munkaügyi minisztérium felülvizsgálattal állt. Jogaim, hogy a nemzeti munka védelméről szóló törvény 24-ik és 26-ik szakasza szerint a törvényszék által kirótt büntetés a törvény által előírt büntetési minimum alatt van. Mivel speciális törvényeknél a regáti perrendtartás 60-ik szakasza nem alkalmazható, a törvényszék helytelenül alkalmazta a törvényt.

Az illetékes tábla tárgyalta harmadfokon az ügyet és a törvényszéki ítéletet helyben hagyva, kimondta, hogy a törvényszék az idézett szakaszt helyesen alkalmazta. A nemzeti munka védelméről szóló törvény nem említi sehol, hogy a kivételes enyhítő szakaszt nem alkalmazhatja a bíróság. A speciális törvények rendelkezései hi-

„Régóta nem láttunk olyan törvénytervezetet, amelyet ennyi hidegséggel fogadtak volna”...

A Curentul írja:

Ismét az ipartörvény tervezete kerül szőnyegre. Az összes eddigi kormányok is foglalkoztak ezzel a kérdéssel, a nélkül, hogy eredményre jutottak volna. Végül egy miniszter elhatározta, hogy a kérdést önállóan megoldja. Régóta nem láttunk olyan tervezetet, amelyet ennyi hidegséggel fogadtak volna. A kereskedő, ipari és többi testületek valóságos jeremiáiban egymásután adtak kifejezést tiltakozásuknak. A kereskedők joggal követelik, hogy a kereskedelemügyi miniszter szervezze meg őket, az iparosok meg szerveik útján részt akarnak venni az új törvény megalkotásában. Fájdalommal mutatnak rá arra, hogy nem voltak megkérdezve. Javulást vártak a rendőri intézkedésekkel telt törvénytervezettel állnak szemben. A javaslat a

nemzeti munka védelmét sem veszi figyelembe, elfelejti az interimárok működését, a csődöket, munkanélkülieket s valóságos Eldorádót lát maga előtt az országban. Csapán az bir fontossággal, hogy 200 millió leies alapot kell előteremteni taksákból, amelyeket majd a munkaadók, szövedékes és inasok fizetnek a szakoktatásért s a szerződéses iktatásért. Ezek az új taksák „szupra-taksák” jelentenek a valóságban. A pályafutás minden lépésén taksát kell fizetni. Ez a taksa-mánia feji az iparost és elpusztítja. Anélkül, hogy megkérdeznék, jut-e vajjon elég kenyér családjának? Joggal kérjük ezek után, miért nem szabnak taksát a parlamenti beszédekre s eféle javaslatokra? Az ilyen taksát melegebb fogadtatásban részesítené az ország iparosága.

A munkanélküli segélyt felerészben a munkások, felerészben a munkaadók kötelesek fizetni

Az aradi munkafelügyelőség területén vitára adott alkalmat egy miniszteri rendelet, amely a munkanélküli segély illetékeinek fizetéséről szól. Most a munkaügyi minisztérium leiratban értesítette az aradi munkafelügyelőséget, hogy

az illetékeket úgy a munkaadók, mint a munkások fizetni kötelesek.

A leirat szerint a munkanélküli illeték a fizetések és az órabérek egy százaléka, amelyből félszázalékot a munkás, fél százalékat pedig a munkaadó köteles fizetni.

A kereskedőknek is joguk van amortizálni a befektetéseiket

Az évközben odavesztett követelések levonhatók a bruttó nyereségből.

A bucarestii itéltőháza nagyjelentőségű elvi döntést hozott a napokban, amely szerint a kereskedőknek is joguk van az adótörvény 31. szakaszának 6-ik és 7-ik bekezdésében előírt leírásokhoz. Ugyanezzel a döntéssel a tábla igazolta azt a felfogást, hogy az adótörvény végrehajtási utasítása értelmében, a lebonyolított követelések évközben elcsúszott veszteségeket a kereskedőnek joga van a bruttó nyereségből amortizálni, akárcsak a költségeket, nem pedig a köteles követelések leírására azant tartalékokból, amely jövőbeni esetleges kötéssé vált követelések fedezetére szolgálnak.

A bucarestii kereskedelmi kamara intervegniált is már a központi adóügyi bizottságnál és kérte, hogy vonják vissza a bírói döntéssel elrendelt utasítást.

HALA.

Vannak fürdők, ahol igazolni kell, ha valaki nővel megy, hogy az a felesége.

Tarkonya urra rászólnak egyik ilyen fürdőben:

— Tudja igazolni, hogy ez a hölgy a felesége?

— Nem. De ha ön bebizonyítaná, hogy nem a feleségem, igen hálás lennék.

IN DER PENSION.

Ein Weltreisender erzählte: „Einmal waren wir schon so weit, das wir überhaupt nichts mehr zu essen hatten, da zerschnitten wir unsere Schuhe, kochten sie und assen sie auf.“ — „Nicht so laut erzählen!“ warnt da ein Pensionsgast, „sonst hört Sie unsere Wirtin.“

sonyes speciális büntetéseket és speciális eljárást foglalnak ugyan magukban, de ez nem jelenti azt, hogyha a bíróság a kiszabott büntetést méltánytalannak és igazságtalannak találja, ne alkalmazhassa az enyhítő 60-ik szakaszt. Mivel pedig ennek a szakasznak alkalmazását a speciális törvény nem tiltja, a fenti jogeset beiga-

„AZ ÁRFOLYAM MIATT JUTOTUNK EL A MÉLYPONTRA”...

Az Universul írja: Azok, akiket érdekel külföldi hitelünk, két eseményre figyeltek fel az elmúlt napokban. November 22-én összeültek a manchesteri kereskedelmi és iparkamarában azok az angol hitelezők, akik nem kapták meg Romániába szállított árukért követeléseiket. Angol lapok szerint 60 cég volt képviselve. Tiltakoztak a valuta-felár ellen azon árukra vonatkozóan, amelyek még a felárrendszer bevezetése előtt szállítottak le. Energikus közbenjárást kértek a elhatározták, hogy e célból küldöttséget menesztenek Londonba az angol kereskedelemügyi miniszterhez. A második esemény a következő: A „Daily Herald” című angol lap a Népszövetség pénzügyi osztályának legutóbbi jelentésével foglalkozik s megvizsgálja, hogy az egyes államok kincstári papirjai mennyi kamatot hoznak? Kiderül, hogy a legmagasabb kamatot Románia adja. Örülhetünk-e ennek a híreknek? Az angol lap hozzátesszi, hogy a „romániai hitelélet legjobban van felforgatva.” A román állampapírok 10.75 százalékat hoznak, ezzel szemben a magyar állampapíroké 9.81 százaléka, a jugoszláv állampapíroké 8.50 százaléka, az osztrák állampapíroké 6.25 százaléka, a csehszlovák állampapíroké 5.06 százaléka, nem beszélve az amerikai USA állampapírokról, melyeknek hozadéka 2.78 százalékot tesz ki. Ez az ellentét a helyzet kedvezőtlenességét bizonyítja. Meg kell jegyeznünk, hogy a román állampapíroknak hivatalosan csak 3—7, és fél százaléka a hozadéka. Miután azonban fél, vagy negyedáron lehet vásárolni ezeket, a százalékok is szaporodnak. Az árfolyam miatt jutottunk el tehát a mélypontra. Köszönjük ezt meg kormányunknak.

KONKURRENCIA.

Bogen cipőkereskedő tisztességtelen versenyt emén pert indított konkurrensze ellen, aki az ő boltjával szemben nyitott üzletet és ezt írta a cégtáblájára: „Ellenbogen cipőüzlete”.

szólódott körülményei folytán a törvényszék helyesen alkalmazta azt és így nem sértette meg a nemzeti munka védelméről szóló törvény rendelkezéseit, miért is harmadfokú jogerős ítéletével a tábla a felülvizsgálati kérelmet elutasította.

Közl: Kolo Sándor dr.

Országszerte tiltakoznak az érdekeltek Roman Valer ipartörvénytervezete ellen

Nemcsak Ardeal és a Banat, hanem a régi királyság érdekelte is elhibázottnak minősítik a törvénytervezetet. — Samoil szenátor a regáti iparosság vezére visszautasítja a tervezetet, amelyet az érdekelt társadalmi rétegek mellőzésével szövegeztek.

Bucuresti, Calarasi. Turnuseverin, Satumare, Cluj iparossága, kereskedői és magánalkalmazottai egy táborban a törvénytervezet ellen

Roman Valer munkaügyi államtitkár ipartörvénye ellen országszerte megmozdultak az iparosok. Alecu Samoil szenátor, az iparosok ökirályságbeli vezetője az elmúlt napokban közölte a munkaügyi miniszteriummal, hogy

a vezetése alatt álló kisiparosszövetség visszautasítja az ipartörvényt, amelyet az érdekelt társadalmi rétegek mellőzésével hoztak.

A szenátor nem is foglalkozott érdemben a törvényjavaslat egyes tételeivel.

Csütörtökön este Bucurestiben 18 egysefrontba tömörült kisiparosszervezet tartott nagygyűlést az ipartörvénytervezet ellen. A gyűlésen a Kisiparosok és Ipari Munkaadók Szövetsége, az Általános Kisiparosszövetség, az Általános Kisiparosliga, Kisiparosok Egyesülete, Kárpitoszövetség, Villanyszerelők Szövetsége, Szabószövetség, Engedélyezett Vízvezeték-szerelők Egyesülete, Kalaposszövetség, Automobilista Szövetség, Szobafestők és Mázolók, Asztaloszszervezet, Tisztítók és Vasalók Szervezete, Fényképészszövetség, a Timisoarai Ipari Munkaadók Szindikátusa és a Timisoarai Iparos Hitelszövetkezet képviselői jelentek meg.

A nagygyűlés határozati javaslata leszögezte, hogy a javaslat merényletet jelent a kisiparosok érdekei ellen.

A kisiparosok harcot indítanak a javaslat

Satumare iparossága az ipartörvénytervezet ellen

A satumarei ipartestület vezetősége csütörtökön este Kocsis László elnökletével tiltakozó gyűlést rendezett a Roman Valer-féle ipartörvénytervezet ellen.

Az elnöki megnyitó után Fischer József dr., az ipartestület ügyésze emelkedett szólásra és érdekesen csoportosította a zavaros törvénytervezet ellen szóló érveket. Előadta, hogy a kérdéses törvénytervezetnek semmilyen összefüggése nincs. Nem védi, hanem egyenesen guzsbá köti a szabad ipart 255 zavaros paragrafus segítségével.

— Nem kisebbégi sérelemtől van itt szó, — mondta az ügyész, — hanem az ország ötszáz ezer iparosának sérelméről, amit abból is meg lehet állapítani, hogy

az ország iparossága az ökirályságban épügy mint Besarabiában és Ardealban egy emberként mozdult meg ellene.

Jellemző, hogy Roman Valert elhibázott törvénytervezete miatt még a tulzó jobboldali sajtó is támadja.

Fischer József dr. ezután részletesen taglalta Roman Valer törvénytervezetének hibáit. Különösen az iparostanoncokra vonatkozó részét tartja nevetségesnek. Leglehetetlenebbnek azonban a tervezetnek azt a részét mondja, amely szerint tartományonként lélekelemző intézeteket állítanak fel, ahol megvizsgálják a tanoncokat, vajjon alkalmasak-e a mesterségre?

Eppen az iparostanoncok részére kell lélekelemző és képességvizsgáló intézet — mondja az ügyész, — amikor a törvénytervezetek készítőinek képességeit nem vizsgálják meg. (Óriási derűtség.)

A KONTAROK PARADICSOMA.

Az ipartestületi ügyész ezután a tervezetnek

ellen és csatlakozásra szólítják fel az ország minden kisiparosszövetségét,

mivel csak abban az esetben sikerül megbuktatniok a tervezetet, ha minden kisiparos egységesen fellép ellene.

A bucurestii egyesült magántisztviselő-szervezetek ugyancsak csütörtökön este tartottak gyűlést, amelyen a leghatározottabb harcot határozták el a tervezet ellen. A magántisztviselők és alkalmazottak szövetsége 2000 aláírással ellátott tiltakozó emlékiratot juttat a munkaügyi miniszteriumba, amelyben tiltakoznak a szakmai előképzés és vizsgák rendszere ellen.

A jalomicamegyei kisiparosszövetség Calarasi-ban tartott tiltakozó gyűlést Bacu Gheorghe elnöke alatt. A jalomicai kisiparosok a maguk részéről a legmesszabbmenő ellenállásra készülnek fel és mindenképpen tiltakoznak a törvénytervezet ellen.

Turnu-Severinben Petre Robu, elnöke alatt az Apollo-teremben tartottak tiltakozó gyűlést a kisiparosok. A gyűlésen elhatározták, hogy

felhívással fordulnak az ország minden iparosszövetségéhez és felszólítják őket, hogy készítsenek el közösen egy ellenjavaslatot, amelyet a munkaügyi miniszterhez juttatnak, mint az iparostársadalom tényleges követeléseit.

azt a részét bírálja, amely a különböző intézeteknek jogot ad arra, hogy továbbképzés céljából bármely műhelybe inasokat küldhetnek. Az iparos — mondotta, — hába tiltakozik, hogy nincs szüksége több inasra, a Roman Valer-reje törvénytervezet 1500—5000 lejig terjedő pénzbüntetéssel sújtja az ilyen inasok felvétele ellen tiltakozó iparost, sőt iparigazolványát is elveheti.

Fischer József dr. ezután rátért arra, hogy a törvénytervezet a kontárok számára valóságos paradicsomi állapotot teremt, mert amíg az iparral rendelkező önálló iparost guzsbaköti, addig a kontárkodást csak 1000—1500 lejig terjedő pénzbírsággal bünteti. Tehát egy ügyesebb kontár még annyi büntetést sem fizet, amennyi egy iparos évi adója s emellett semmiféle megkötöttsége nincs.

MINDEN ERŐNKBŐL TILTAKOZUNK.

— Ilyen körülmények között, — fejezte be nagyhatású fejtegetéseit Fischer József dr. — minden erőnkben tiltakozunk az ellen, hogy a kérdéses törvénytervezetből törvény legyen.

Az ügyész felszólalása után Kocsis László elnök bejelenti, hogy december 15-én Satumare, Maramures és Salaj-megyék iparossága Satumaren rendez tiltakozó nagygyűlést, amelyre a rendezőség a három vármegye összes parlamenti képviselőit és szenátorait is meghívja, hogy a panaszok alapján a parlamentben az iparosság létérdekeit megvédhessék.

Az ipartestület vezetősége tiltakozó emlékiratot is szerkesztett, amelyet illetékes helyre juttatott el.

Cluj város ipara és kereskedelme is egyhangulag a tervezet ellen foglalt állást

A Roman Valer ipartörvénytervezete ügyében tartott cluji értekezletet az ottani Kereskedelmi és Iparkamara elnöksége hívta össze, a melyet viszont a Kereskedelmi és Iparkamarák Szövetsége kért fel arra, hogy vitassa meg a törvényjavaslatot. Jelen voltak ezen a tanácskozáson az iparkamara, az ipartestület, a Kereskedők Tanácsa, a Blocul Economic, a Magyar Iparos Egylet, a Román Kereskedők és Iparosok Szövetsége, a Vendégipari Munkaadók Szövetsége, Mészárosok Szövetsége, úgy, hogy a kereskedelem és ipar teljes számban és méltóképen volt képviselve.

IPAROSSELLENES ÉS KERESKEDŐELLENES AZ ÚJ TÖRVÉNYTERVEZET

Dr. Borbély István alelnök nyitotta meg az ülést a jelentette be, hogy a kamara elnöksége tanulmányozta a véleményezés végett megküldött törvénytervezetet és

arra a meggyőződésre jutott, hogy a törvénytervezet úgy a kereskedők, mint iparosok életkérdéseit mélyen sérti, belenyúl a kereskedelem és iparügyi miniszter hatáskörébe és olyan rendszert akar meghonosítani, a mely ellenkezik úgy az iparosok, mint a kereskedők érdekeivel.

Az elnöki megnyitó után dr. Muica iparkamarai főtitkár terjesztette elő az iparkamarának a kamarák központjához intézett véleményét, amely leszögezi mindjárt az első mondatban, hogy bár nem volt kellő idő a törvénytervezet tanulmányozására, mégis az már felületes áttekintés után is megállapítható, hogy a tervezetből nem lehet törvény.

A törvényjavaslatot a munkaügyi miniszterium készítette, amelynek a miniszteriumok munkakörének egységesítéséről szóló törvény értelmében

csak munkaügyekben van joga határozni.

A kereskedelmi és iparügyi miniszternek van tehát csak joga, hogy a kereskedők, iparosok és kisiparosok ügyeit intézze. Hosszasabban foglalkozik ezután a kamara felterjesztése a törvénytervezet indokolásával a különösnek találja, hogy a törvényjavaslat anélkül, hogy az érdekeltek véleményét meghallgatta volna,

megsemmisíti a polgárság egyik termelő osztályát, a kisiparosokat, éppen ellentétét csinál annak, mint amit indoklásában állít.

A MUNKAKAMARA NEM A MUNKAADOK, HANEM A MUNKÁSOK ÉRDEKEIT KÉPVISELI

Az iparosok és kisiparosok Ardealban ipartestületekbe voltak és vannak megazervezve, a mely érdekeiket képviseli. Az ipartestületek felosztásával mint azt a javaslat tervezte — az iparosok szakmai képviseletek nélkül maradnak, nem tudják megvédeni jogukat, mert a munkakamara nem a munkaadók, hanem a munkásság érdekében képviseli.

Mi is a kereskedelem és ipar szabályozása és egységesítése mellett foglalunk állást — mondotta a főtitkár — hangsúlyozzuk azonban, hogy ezt nem a munkaügyi miniszter, hanem csak az iparügyi és kereskedelemügyi miniszter végezheti el és csak az érdekelt szervezet meghallgatása után.

A törvénytervezet rengeteg újilletéket léptet életbe és büntetéseket vesz alkalmazásba s majdnem az a szándéka, hogy az egész törvénytervezetnek ez volt egyedüli célja. Végeredményben — így végződik a felirat — ellene vagyunk a törvénytervezetnek s kérjük a kamarák központját, minden tekintélyt vesse latba, hogy a kereskedelem és iparügyi miniszter új törvénytervezetét készítsen, amelyben egységesen szabályozza a kereskedők, iparosok és kisiparosok iparának gyakorlatát.

EGYHANGU ÁLLÁSFOGLALÁS.

Az előterjesztés után Seredan ipartestületi titkár az Ipartestület, Targus Francisc a Kereskedő Tanács, Pop Ioan a Gazdasági Blokk és Ghisa Sofron a Román Iparosok és Kereskedők Szövetségének nevében csatlakozott a javaslat-hoz. Taflan Victor módosító indítványt tett ugyan, de indítványát később visszavonta s így

a törvénytervezet ellen egyhangulag és egy-ségesen foglalt állást Cluj város összes ke-reskedelmi és ipari érdekképviselője.

Borbély István elnök indítványára az emlék-iratot Dan Partenie iparkamarai elnök vezetésé-alatt Farcas Andrei ipartestületi elnök és Roma-novici Gligore, a Kereskedők Tanácsának főtít-kára viszik le Bucurestibe a hét folyamán.

A munkakamarák elnökei lelkesen dicsérték Roman Valert...

A fentiekben regisztrált országos tiltakozás-sal szemben érdekes tanácskozás volt Bucures-tben a munkügyi minisztériumban. Az ország minden munkakamarájának elnöke tanácskozás-ra gyűlt egybe. A tanácskozáson Roman Valer államtitkár elnökölt.

Ilie P. Calciu, a bucurestii munkakamara el-nöke, Vulpe Stefan (Timisoara) és Margarit (Iasi) melegen üdvöztették az államtitkárt az ipartörvény megalkotása alkalmából. Roman Va-ler dr. előadást tartott, amelyen kihangsúlyozta, hogy december 10-ig még van idő vitatkozni a javaslat felett. Élesen támadta azokat a testü-leket, amelyek bíralták a javaslatot s kijelen-tette, hogy azok is csak azért bíralták, mivel ve-zetők kiváltságait megszünteti az új törvény. Az államtitkár azután kijelentette, hogy

nem vezette rossz szándék a kisebbségekkel szemben.

Az a nemzetvédelmi munka, amelyet ő kezde-ményezett, nem sérti a kisebbségek szerzett jogait.

Utána Balamez Stefan (Chisenev), Florescu (Cernovic), Bucovineanu (Cluj), Strengaru

(Arad) és Bagoly János brasovi munkakamarai elnökök lelkesen dicsérték Roman Valer állam-titkárt azért a módért, ahogyan az ipartörvényt megalkotta.

A munkakamarai elnökök ezután Nistor munkügyi miniszternél jelentek meg, Ilie P. Calciu bucuresti munkakamarai elnök kifejtette, hogy a munkakamarai elnökök hálásak ezért a törvényért, mivel általa a román többségi elem érdekei megfelelő védelemben részesülnek.

Nistor miniszter válaszában kijelentette, hogy a törvénytervezetet elküldték tanulmányo-zásra a szakmai testületeknek és most már a munkakamarai elnökök támogatására van szük-ség, hogy a tervezetből törvény legyen.

Amint látható, a munkakamarai elnökök homlokegyenest ellenkező nézeten vannak a tör-vénytervezetét illetően, mint az iparosok veze-tői. Pedig a munkakamarák választóinak jelen-tős részét épen azok az iparosok és magánalkal-mazottak alkotják, akik elkeseredetten hadakoz-nak Roman Valer törvénytervezete ellen.

Törvényellenes a bizományi áruk kétszeres bélyegkötelezettsége

Ismeretes, hogy a központi bélyegügyi bi-zottság elvi jelentőségű döntvényt hozott, a melynek értelmében a bizományos részére át-adott árukra vonatkozó számlák nem élveznek bélyegmentességet, ha azokat nem egyszerre, hanem részletekben átadott árukról adják ki. Az ilyen számlákra a rendes számlabélyegeket kell alkalmazni.

Ez a rendelkezés azonban a legnagyobb mér-tékben sérelmes, mert ellenkezik a bizományi szerződésekről szóló törvény 27-ik cikkével, a melynek utolsó bekezdése így szól:

A megbízó által kiadott számlák, értesíté-

sek és jegyzékek, ha azok a kellőképpen felbé-lyegzett bizományi szerződés alapján lettek ki-szolgálva, valamint a bizományos értesítései és igazolásai, bélyegmentesek.

E sérelmes határozat ellen természetesen az érdekelt körök a legnagyobb erővel tiltakoz-nak. Az eddigi gyakorlat az volt, hogy a részle-tekben kiadott árukra vonatkozó kimutatást az év végén összeállították és amennyiben azt ál-lapították meg, hogy ezek meghaladják a bizo-mányi szerződés kereteit, csak a különbözetre vo-natkozóan kérték a megfelelő kiegyenlítést.

Tizenhétézer autót hoznak be az országba importengedély és kontingentálás nélkül

245 millió lejre rug a monstre üzlet végösszege. — Egy harmincmillió lejes export-transzmisszió, amit nem vezettek keresztül a kontingentálási hivatal könyvein.

Egy interpelláció érdekes adatai

A kereskedelmi és iparügyi minisztérium számos külföldi autógyárral szerződést kötött. Ebben az ügyben Serdici Vasile nemzeti paraszt-párti képviselő interpellációt jelentett be és han-goztatta, hogy minisztertanácsa jegyzőkönyvek-kel számos fővárosi gépkocsiállatnak botrá-nyos előnyöket adott gépkocsik behozatalára. Ilyenformán tizenhétézer gépkocsi behozatalára adott engedélyt importengedély és kontingentá-lás nélkül. E gépkocsik értékének kiegyenlítésére megengedték, hogy ezek a cégek bármilyen anya-gal kiegyenlíthessanak akár melyik államba.

A képviselő azután kijelentette, hogy a Nemzeti Bank volt kormányzója számos autó-ipari vállalatnak harminc millió lejes exportot engedélyezett anélkül, hogy ezt keresztülvezették volna a külkereskedelmet irányító hivatal köny-vein. Ezek a cégek azután önkényesen hatvan-millió leire emelték fel az exportot, hogy devizákhoz jussanak. A szóban levő cégeknek enge-délyezett export végösszege eddig 245 millió lei.

Ezeket az adatokat felsorakoztatva kérte, hogy az interpelláció elmondása végett bocsás-sák rendelkezésére az ügyre vonatkozó iratokat.

VERJUNGT.

„Wie fühlst du dich in deiner Ehe?” — „Direkt verjüngt!” — „Wieso?” — „Wie in meiner Schulzeit! Ich rauche wieder heimlich!”

ALAPOS TAJÉKOZOTTASÁG.

A tisztelendő ur megkérdezi a vallásőröt:
— Mit kell tennem, Péter fiam, hogy az ember a menyországba jusson?
— Meg hé halmi, tisztelendő ur.

Mikor kezdődik egy új üzlet meg-adóztatása?

Az egyenes adókról szóló törvény 95-ik sza-kaszának és a végrehajtási utasítás 250-ik sza-kaszának értelmében egy új üzlet megadóztat-ása annak a hónapnak elsőjén kezdődik, amely hónapban az üzlet megnyílt.

Ha valaki egy üzletet ideiglenesen megszünt-tet és azt más helyen nyitja meg újból, annyira jelent, mint a régi üzlet teljes megszüntetése és egy ténylegesen új üzlet megnyitása.

„A gazdasági válság Ardealban érezhető a legjobban” ...

A Romania Noua írja:

Az ardeali és banati románok — az itt letelepedett regátiakat is ezek közé sorozva — összegyűltek, hogy Ardeal gazdasági helyzetét megvizsgálják és kellő megoldást találjanak a felmerülő problémákra vonatkozóan. Nem aka-runk rámutatni a magunk részéről a megoldás módjaitra, célunk csupán az, hogy üdvözljük Ardeal népeinek képviselőit, akik nem tévesztik össze a politikát a kultúrával. Szeretnénk megál-lapítani, mi tulajdonképpen a baj, mert enélkül nem lehet orvoslásról beszélni. A gazdasági vál-ság — s ezt Stelian Popescu is elismeri, aki nem nevezhető regionalistának — itt érezhető Ar-dealban legjobban. Mért? Mindenekelőtt a cen-tralizáció miatt, melyet érvényesíteni igyekeztek a közjogi változás óta. Aztán azok tudatlansága miatt, kiket a gazdasági ügyek elére állítottak. Végül a bünténynek beillő hanyagság miatt, mely Ardeal leszegényedését és megalázását akarta más országésszek javára. S mindezt mi ardealiak vagyunk bűnösök elsősorban. Settünk, hogy egy táj lencséért eladjuk jogainkat. Csak a földgáz-ügyre gondoljunk. Ez a földünkben rejlő kincs fejlődésünknek elképzelhetetlen len-dületet adhatott volna. Jelentősége mégis sem-mire zsugorodott és csak személyi harcok for-rása. Így folyt ez tovább a korona-beváltástól kezdve a „Grupaj” nevű szállító vállalatig. Ar-deal gazdasági téren maga választotta a gyar-mat szerepét. Nem az okiráltságbeliek okai en-nek. Hibáztunk, mikor tulságba vittük az „al-truizmust” és „egoizmust”, amit „parazitizmus-nak” lehet nevezni. A gazdasági felszabadulást tehát mindenekelőtt politikai felszabadulás kell megelőzze. Egyesek lehetnek képviselők, szená-torok, miniszterek, a nép azonban nyomorban van. A nép leszegényedése megszünteti a forrá-sokat, melyekből napidíjak és tiszteltdíjak foly-nak. Így kerül sor a helyzet újabb megvilágítá-sára, melynek végén javulást csak akkor lehet remélni, ha belátjuk, hogy nem élhetünk gyar-mat-sorban s alkotó része vagyunk az országnak.

KITUNÓ REFERENCIAK.

A házasságközvetítő felmegy a gazdag Kohn-hoz:

— Kohn ur, egy nagyszerű fiatallembere-m van a lánya számára. Becsületes, tisztességes uri-ember és takarékos. Grün Poldinak hívják.

— Hogy volna takarékos, mikor a múlt hé-ten reggelny ivott és beverte az összes tükröket a Pelikán kávéházban?

A házasságközvetítő fölényesen legyint:

— Téved, Kohn ur. Akit ön gondol, másva-laki lehet, mert az én Grün Poldim tegnap sza-badult ki Enyedről.

Acéltükröket gyártanak Diósgyőrön.

A diósgyőri vasgyár egy új találmány révén érdekes új gyártmányt vezetett be: az acéltükrö-gyártását. Ez az új találmány abból áll, hogy bizonyos vegyületek segítségével sikerült olyan tükröt előállítani kemény acélból, amely az üveg-ből készült tükrökkel minden tekintetben felve-heti a versenyt, annak előnyével természetesen, hogy az acélból készült tükrök a szó legszorosabb értelmében teljesen törhetetlenek és így méltán megérdemlik az öröktükrök nevet. Az acéltükrök-ből a vasgyár máris temérdek megrendelést ka-pott, főképpen külföldről, ahol nagy érdeklődést keltett az érdekes technikai találmány.

LEANYNEVEK.

Egy béli tudósításban a következő édes lány-neveket olvastuk:

Ari, Baba, Böbe, Bobó, Bimbi, Didi, Dodó, Dundí, Dóci, Cinci, Finci, Gigi, Liliu, Lulu, Lufi, Lolli, Inci, Mauszi, Morzsi, Nyuszi, Tötyi, Totó, Tutu, Tuli, Tili, Titi, Tufi, Tubi, Pici, Putyi, Prutyi, Pimpi, Pipsó, Pipi, Sziszi, Zizi, Zuzu, Zotyó.

Ezzel szemben a lóversenyen a következő ne-vű lovak futnak:

Agnes, Aranka, Búske, Etelka, Evike, Elvira, Ronka, Irénke, Hanna, Milike, Theodóra, Regina, Olga, Olivia, Veronika.

Régimódi öreg urak szeretnék, ha felszeré-lkedne a két névsor.

MERCUR-könyvvvel az alábbi cégeknél készpénzáron, felár nélkül vásárolhat hét havi hitelre.

Szentgyörgyi Emil

női divatruházában
ARAD, Neuman-palota.
Nagy választékban garantált
jóminőségű

divatcikkekben, női
és férfi szövetekben.
Szabott ár, pontos kiszolgálás!

Baranyi Ferenc
uri szabósága

ARAD,
STR. BRATIANU 15.

ISKOLAI ÍRÓSZERKEK,
IRÓDAI FELSZERELÉSEK,
RAJZ- és TECHNIKAI cikkek
NYOMTATVANYOK, stb.

MAX MOLNÁR
ES TÁRSA

Arad, színházzal szemben.

Női kabátok,
retikülők
nagy választéka!

Legújabb DIVATMODELLEK!

LYONE divatruház

ARAD, Neuman-palota.

ÉPULETFÁT,

deszkát, lácat, herítésoszlopot, cse-
repet és az építkezéshez szükséges
összes anyagokat, valamint

asztalosáru
a legjutányosabb árak mellett

STEINFELD
es HERSKOVITS
fakereskedőknél, Arad, Calea
Radnei 56-60.

MALTRY MÁTYÁS
párisi női szabó

Készíti a legelegánsabb női toa-
letteket a legelőnyösebb áron!
ARAD, Str. Gen. Grigorescu 4.

JACOBI
GYULA
VIZSGÁZOTT
FOGÁSZ

ARAD, Str. Bucur 1. szám.
Rozsnyay-ház.

Olcsó és kiváló minőségű
gyönyörű férfi-, női-
és gyermek

cipőket

legolcsóbban árusít

Mercur

Cipőáruház R. T.

Arad, Piața Avram Iancu 21.

Valódi norvég
hócipők!

„HUNIA”
NŐI KALAP-

GYÁR

Tulajdonos: DÁVID LAZAR.
Ménasszonyi koszu-fűzők és
menasszonyi csokor-különlegessé-
gek. — Női- és férfi kalapok fes-
tése és átalakítása, női kalapok a
legújabb modellek után, ugyszintén
iskolai kalapok a legolcsóbban. —
Feltűnő olcsó árak!

Str. Metianu 4. Hunyadi-pal.

Fischer M.
üveg- és porcellán
nagyáruház

Szervicek, evőeszközök, lámpák, chi-
na ezüst árú óriási választékban.
Modern képeretelés és üvegezés.
Arad, Fehér Kereszt épület.

Szabócsi Árpád

ARAD, Str. Metianu 6. szám.
Mindennemű

festékárak
legolcsóbb beszerzési forrása !!

Szeplők ellen
a legbiztosabb szer a „Minerva”
crém. Kérjen próbadozót.
Kapható:

OMESCU

gyógyszertárban Arad, Bul.
Regina Maria 18.

KEICHJÓZSEF
ARAD, Piața Avram Iancu.
(Színház-épület.)

SZÍNHÁZI
VERSENYBAZÁR
Legolcsóbb beszerzési forrás!
GYERMEKKOCSIKBAN
óriási választék!

Női és férfi
szöveteket

az összes kelengyecikkek
FRIEDMANN és SCHWARTZ
divatruházában
Arad, Str. Metianu 4 Hunyadi-p.

WEISZ ARNOLD
gyógyszertára

ARAD, Piața Avram Iancu.
Az összes angol, francia, svájci,
hollandiai, osztrák és magyar
gyógyszerkülönlegességek raktára.
ELZA KAMFORKREM az 1928.
évi párisi nemzetközi kiállításán
nagy aranyéremmel és díszoklevél-
vel kitüntetve.

Szemüvegek
fényképezőgépek
féteóciók

Amatőr felvételek kidolgozása leg-
jobb és legolcsóbban!

OPTICUM

Kun István
ARAD, Bul. Reg. Maria 18. sz.

Hegedüs Gyula
Arad, Bul. Regina Maria 20.

Gyermekkocsik
gyermekszékek, gramofonok, leme-
zek, hegedűk, harmonikák, játé-
árak, bordszámú, női retikülök, er-
nyők, utazási cikkek, acélárak, is-
kolatásuk, sátabatok és sok fel
nem sorolható más cikk rendki-
vül nagy választékban.

Schwartz Árpád

műszerész és villanyszerelő
ARAD, Str. Brancovici 3. szám.

Rádiókészülékek,
csillárok
a legjobb gyártmányú varrógé-
pek, kerékpárok, gramofonleme-
zek olcsón beszerezhetők
Szakszerű javítóműhely.

Allandóan nagy választék
férfi-, fiu- és gyermek-

cipőkben
Legolcsóbb ár, saját munka!

Czernóczy
Mihály
ARAD, Str. Eminescu 20-22.

WOLLMANN
EMIL
FOGÁSZ
Fogászati műterem:
ARAD, Piața Catedralei 6. sz.

Speciális

butor

nappali és
kombinált

szoba

Reinhart

Fülp butorgyár

ARAD, Str. Horia 2.

Városházával szemben.

Kalmár József

cégnél Arad, Str. Bratianu

Rádió,
bicikli,
csillár

jutányos áron szerezhetők be!!

Stojkovits
József

fényképezési
műterem

ARAD, Piața Avram Iancu 16.

Művészi kivitelű gyermekfelvéte-
lek. — Speciális fényképmagyatások

MUZZAY
JÓZSEF

Arad és vidéke legnagyobb

férfi, fiu és gyer-
mekruhatelepe

Színházzal szemben.
Bőrkabát, bekecs, bunda, öltöny
felöltő, trench-coat kabátkülön-
legességek.

DEIN
PAULA

női kalapszalón
ARAD, Str. Bratianu 9. szám.

Pollák Imre

ARAD, Str. Metianu 14. szám.

ékszerek dusan felszerelt raktára.
A legkiválóbb svájci zseb- és fa-
liórák. Feltűnő olcsó árak! Tört
aranyat és ezüstöt veszek vagy
újra átcserelek. — Speciális óra-
javító műhely.

„Törvényjavaslatom célja az ipar és kereskedelem elrománosítása“.

Roman Valer dr. propagandautra indul ipartörvénytervezete érdekében

„Több mint ezer példányban kinyomattam javaslatomat és szétküldtem, hogy népszavazáson döntsenek fölöttem“. — „Útolt a tizenkettedik óra, kollektív tettekre van szükség, egy nemzeti szelleműtől áthatott jó törvényre“.

Hogyan védte az alminiszter ipartörvénytervezetét a cluji operában tartott előadásán?

Valer Roman dr. munkaügyi alminiszter vasárnap délelőtt a cluji Nemzeti Színházban előadást tartott sokat vitatott törvénytervezetéről, amelynek energikus formában sietett védelmére. Nem a magas közjogi méltóságot betöltő politikus higgadt és körültekintő megnyilatkozása volt ez az előadás. Sokkal inkább szónoklat, amely megfelelő atmoszférát igyekezett teremteni a törvénytervezet számára. Kétségtelen, hogy ez Roman Valer dr.-nak teljes mértékben sikerült is. Hallgatóságát főleg a jobboldali eszmékkel már eleve szimpatizáló intellektuelek és az egyetemi ifjúság képezte, amely zajos formában sietett tetszését nyilvánítani az alminiszter törekvéseivel szemben.

VAIDA ALEXANDRU NYOMDOKAIN.

Roman Valer dr. vasárnapi előadása első állomása volt egy előadásorozatnak, amelyet Ardeal és a Bánát különböző városaiban fog tartani a munkaügyi alminiszter.

A Nemzeti Színház színpadán az előadó mellett dr. Dunca Eugen vármegyei prefektus, Bucoveanu képviselő, Mester szenátor, dr. Dan Parten, a kereskedelmi és iparkamara elnöke, Candrea képviselő, dr. Chirila munkaügyi vezérfelügyelő és dr. Ratiu, az ardeali román kereskedők és iparosok szövetségének elnöke foglaltak helyet.

A színpad háttérben az ipar és kereskedelem képviselőinek számára felállított, vörös posztóval letakart padok azonban üresen maradtak s azokon egyetlen iparos, vagy kereskedő sem foglalt helyet.

A nézőtér, a földszint és a karzat egyaránt inkább fiatalokkal telt meg. Roman Valer dr. államtitkár észre vette ezt s kimondottan jobboldali hangokat ütött meg beszédében.

Igy aztán szavait többször dörgő tapsvihar szakította félbe. Nem tért ki a törvényjavaslat ellen ezideig elhangzott és az országos sajtóban több ízben részletezett kifogásokra.

A KÜLÖNLEGES CÉL

— Meg akarjuk adni a lehetőséget a román népnek — mondotta Roman Valer dr. —

hogy felemelkedjék arra a helyre, amely megilleti. Azok, akiknek a törvénytervezet alapelvei nem tetszettek, ordítottak és élesen kritizálták a javaslatot, míg azoknak a hangja, akik helyeselték — és ezek a románság összeségét képviselik — kevésbé volt hallható.

A tervezet rehabilitálni akarja a román elemet a kereskedelemben és az iparban.

Előadásának bevezetésében a munka filozófiájáról beszélt Roman Valer dr. Ismertette a felfogást, amelyet a különböző népek képviseltek a munka gondolatával szemben az ókortól napjainkig. Ezután áttért a nemzeti munka szabályozására.

Törvénytervezetének célja az, hogy szabályozza a szakmabeli előkészítést és az ipar és kereskedelem gyakorlását.

A tervezetet több mint ezer példányban kinyomatta és megküldötte az összes professzionális szervezeteknek véleményezés végett. Valóságos népszavazást rendeztetett a törvénytervezet fölött, amelynek célja mindenekelőtt is az, hogy orvosolja az ardeali és banati kereskedelemben és iparban a mult igazságtalanságait.

HIÁNYZIK A ROMÁN KÖZÉPOSZTÁLY.

Nem félek nyíltan kijelenteni, hogy törvénytervezetemnek különleges célja is van. (Taps). Nem félek kijelenteni ezt, mert nincs miért szégyelnem azt, hogy román vagyok Romániában. (Váharos taps.) Ha a sajtó kritizál, hát kritizáljon. Sohasem törekedtem arra, hogy a sajtó dicséretében tetszelegjek önmagamnak s ennél mindig előbbre tartottam, hogy tisztán álljak saját lelkiismeretem előtt.

Minden egészségesen rétegzett nemzet teste három részből áll. Ebből a román népnek csak kettő van meg: a parasztság, amely a lábakat és a vezető intellektuális réteg, amely a fejet képviseli. Hiányzik maga a test, a középosztály. Ezt a középosztályt nem a tisztviselők alkotják, akik gazdasági szempontból nem képviselnek különösebb erőt, hanem főleg a kereskedői és iparos réteg, amely gazdasági tartalékok fölött rendelkezik. Ez a réteg nálunk nagy többségben idegen. És mert ez a réteg alkotja javarészt a városok lakosságát, nyilvánvaló, hogy a városi centrumok nem kerülhettek kezünkbe. Már pedig ezeket a városokat meg kell hódítani a román elem számára, még pedig rendszeres és kollektív munka útján. Ez volt az, ami engem a törvénytervezet elkészítésére késztetett.

A törvényjavaslat kategorikus rendelkezése meg fogja védeni a gyengébbeket az erősebbek kihasználásával szemben. Meg fog szűnni az a visszásság, hogy a munkaadók csak tanoncokkal dolgoztassanak s hagyják éhen veszni a képzett munkásokat. A törvény végrehajtását a munkakamarák, tehát a munkások és iparosok szervezetei ellenőrzik. A tervezet egy másik alapelve a munka megszervezésének eszméje és a szakmunkások megvédése a kontárokkal szemben.

„KÖTELEZNI AKAROM AZ ÖSSZES MŰHELYEKET, HOGY ROMÁN TANULÓKAT VEGYENEK FEL...“

A harmadik nagy alapgondolata a tervezetnek a nemzeti eszme.

— A legerősebb támadásokat ezen a ponton szenvedtem.

Kötelezni akarom az összes műhelyeket, hogy román tanoncokat fogadjanak fel.

Legjobb műhelyük a kisebbségeknek van, a román gyerek azonban hiába kopogtat, az ajtón kívül marad Romániában s nem engedik be. Szégyenteljes, káros helyzet ez. Pedig megfelelő iskolai képzettséggel rendelkező és az állam, megye, város által fentartott tanoncról van szó, aki az iparosnak nem kerül pénzébe. Csupán szakoktatást köteles adni a román elemeknek. Mindent elkövetnek, hogy zátonyra juttassák a törvénytervezetet.

— Intelligens nép vagyunk s még sincs elegendő román „specialistánk“. A specialisták vagy kisebbségek, vagy „straine“. Miért? Mert nem akarják kiképezni a román elemet. Intézkedünk már erre nére.

Lesz elég román specialista munkás, aztán kiutasítjuk az országból az összes „straine“-ket.

„BÜNT KÖVETTÜNK EL, HOGY 17 ÉVEN ÁT MEGTÜRTÜK AZ IPARTESTÜLETEKET.“

— A magyárosítás nagy perét az en román törvényem fogja befejezni.

Megszüntetem az ipartestületeket.

Kijelentem, hogy engem a politika és a szocializmus nem érdekel, csupán a nemzeti munkára vagyok figyelemmel.

Az ipartestületek a magyarság citadellái voltak Ardealban, rosszul tették, hogy 1919-ben nem szüntették meg őket. Bünt követtünk el, hogy 17 éven át megtürtük őket. Nincs ilyen szerv az ország többi részében. Ardeal és Bánát nem élvezhet kedvezményeket.

— Erthető tehát, hogy bíráljak. Nem lehet azonban szó kiméletéről, az összérdek, a nemzeti érdek nem engedheti meg ezt. Rosszat mondanak rólam? Nem érdekel. Nem személyi, de nemzeti ügyet képviselek. A nagy sajtó támad, nekem nincs arra pénzem, hogy a nagy lapokban védekezzem. Városról-városra fogok menni, hogy tovább oflytassam az ezeréves rabság elleni küzdelmet Banatban és Ardealban.

Roman Valer dr. államtitkár ezután bejelentette, hogy december 15-én Oradeán, azután Timisoarán és a többi ardeali és banati városokban fog előadást tartani. Hangoztatja, hogy Ardeatra helyezi a főszínt s elsősorban itt keres segítséget törvénytervezete keresztülviteléhez.

Roman Valer dr. befejezésül biztosította a hallgatóságot, hogy a román középosztály érdekében győzelemre fogja vinni törvénytervezetét.

ISKOLABAN.

— Mond meg, fiacskám, hány bordád van?
— Tanító ur kérem, nem olvashattam meg, mert csiklandós vagyok.

SOUVENIR.

Kohn bedült egy fényképészhez és egy képet rendelt az üzletéről.

— Reklám céljaira kell? — kérdezi a fényképész.

— Nem, — feleli Kohn, — tegnap bebiztosítottam tüz ellen és most szeretnék róla valami emléket.

NEM ESNE KÉTSÉGBE.

Azt mondja a szegény Grün a gazdag Kohnnak, aki nem dolgozik, csak a vagyondából él:

— Igazán nem tudom, mit csinálna maga, ha minden embernek arca veritékével kellene megkérnie a kenyerét.

— Zsebkezdőgyárat alapítanék.

EIN BEISPIL.

„Die Sünden der Väter rächen sich an den Kindern! Wer kann mir ein Beispiel dafür nennen?“ — „Wenn der Vater mir bei den Aufgaben hilft!“

Hajmosó
és hajszárító
készülékek
és más
fodrászati
cikkek
olcsón, szakszerűen

Köszeghy Sándor Fia
Arad,
Bul. Reg. Ferdinand 63 - 65.
volt Dongli-ház.

CZERNÓCZKY IMRE

cipőüzlete kész és mérték utáni

cipők legjobb beszerzési forrása!
ARAD, Str. Mărăşesti 4. szám

Erdős István

ARAD, Str. Metianu 4. szám.

Harisnyák,

csipkék, sálak, keztyűk, selyem-combinék, reformnadrágok, kötött, szövött, valamint rövidárú nagy választékban!

Pontos, figyelmes kiszolgálás!

Nászajándékok alkalmi ajándékok

legjobb beszerzési forrása

KUN JÓZSEF

ékszerész

ARAD, Bul. Reg. Maria.

Ékszerkészítés és átalakítás saját műhelyemben.

„SYLVIA“

SALON

női toalettjei

a legdivatosabbak és legelegánsabbak!

ARAD, Str. Bucur 4. szám.

Engelhardt Ferenc

SZÜCSNÉI

Szőrmebundák állandó nagy raktára. Vállalja mindennemű szőrmemunkák javítását és átalakítását.

ARAD, Str. Eminescu 1. szám.

Vadászkiért szálló épület.

Popper Ignác

ARAD, Str. Metianu 2. szám.

Harisnyák, keztyűk,

szveterrek, sálak, férfi- és női ingek, kombinék, zsebkendők, nadrágtartók, sapkák, nyakkendők, alsónadrágok, téli- és nyári trikók, gyermekkelengye, csipkék, tüllök, szalagok, himzések, gombok, csatok, retikülök. — Legolcsóbb és legjobb beszerzési forrás!

„CHIC“ uridivat

Arad, Bul. Regina Maria 22.

Férfidivat-különlegességek

a legnagyobb választékban !!!

HALMOS GYULA

Fogászati műterem:

ARAD, Calea Banatului 2. sz.
Dr. Keppich ház.

Nagy Géza

fényképezési műterme

Bul. Reg. Maria 8. Tel. 922

Gyermekek és felnőttek művészi kivitelű fényképei a tagok részére mérsékelt áron készülnek. Műterem megyeházzal szemben.

Nagy Imre

női divattermében

készülnek a legújabb újdonságok

ARAD, Str. Eminescu 2. szám.

A POLLO

illatszertár

ARAD, Str. Eminescu 4. szám.

Mindennemű illatszer, szappan, fogkrém és egyéb különlegességek dúsz lerakata. Olcsó árak!

Hoszpodár fest, tisztít

ARAD.

Uzlet: Str. Eminescu 8.

Gyártelep: Str. Stroescu 18.

Férfiszövet

különlegességek

és bélésárú

a legnagyobb választékban

Vajda és Czegka

ARAD, Str. Eminescu 15.

Kötöttáru, harisnya

és keztyűkülönlegességek

Lőwingernél,

Arad, Bul. Reg. Maria 18.

Hirdessen

az

Az Iparosban

Ha még nem tagja a Mercurnak, jelentkezzen az Aradi Iparosok Hitelszövetkezetében. Arad, Bratianu ucca 18.

29 új iparendedély és 10 iparbeszüntetés október hó folyamán Aradon

Október hó folyamán a következő aradi iparosok váltottak új iparendedélyt:

Szabó Sándor férfi szabó, Schiketaur Bartolomeu asztalos, Szömörkényi Rudolf építész, Zopota János husiparos, Csikányi Károlyné husiparos, Mucsi Lajos óras, Berg Rudolfiné fűzőkészítő, Fröhner Vilmos husiparos, Róth Aladár ügyes, Awerbuch Ichel nyomdász, Stengel Simon cipész, Frenkel Ferenc műszerész, Erdődy Géza asztalos, Furcas Ilie husiparos, Farkas Pál birkavágó, Zviték Rudolf asztalos, Volszter Dezsőné női fodrász, Ivanov Mihály borbély, Junghaus György szabó, Jobb Árpád szabó, Guidó László női fodrász, Volentir si Mercea asztalosok, Farkas Vilmos asztalos, Pintea János szabó, Takács István sütő, Uzinele Technic Soc. An. technikai gyárváll., Dehelean Ioan női szabó, Blum Ferenc borbély, Jakobi József cipész.

Október hó folyamán a következő aradi iparosok szüntették meg ipari működésüket:

Abrahánné női szabó, Tóth László férfi szabó, Simonici Zsigmond női szabó, Weiss Józsefné női szabó, Selmei Ernősné férfi szabó, Sár Péter lakatos, Pinter István cipész, Székely Sándorné corretar (?), Princz Jakab cipész, Deilin Miklós rézműves.

RENITENS TEJ.

A kis Mancika reggeli előtt ijedten beszalad a konyhába és azt mondja a mamájának:

— Mama, gyere ki gyorsan, a tej már nagyobb, mint a lábas

ERKOLCSI BOSSZU.

Döcög, aki nagyon hasonlít Pöcöghöz, meséli: — Na, ezen a Pöcögön is alaposan megbosszultam magamat. Képzeld csak, két héten keresztül minden nap eljártam a kávéházba, ahol a Pöcögöt ismerik és Pöcögnek adtam ki magamat.

— Na és két héten keresztül minden nap adósságot csináltál a számlájára?

— Dehogy. En direkt erkölcsi bosszura pályáztam. Mindennap felpofogtattam magamat.

„Egyetlen prefekturán 72 millió lej“...

A Zorile írja:

Csak egyetlen prefekturán 72 millió lejt használnak fel az országban. A botrányokról szóló hírek különböző gangszterek munkájáról számolnak be, akik meggazdagodtak a közvagyonból. Az adófizetőket szorítják, közben partizánok bankettet adnak, nem törődve az országban levő nyomorral. Megirtuk, hány álláshalmozó van, mennyien kapnak százezreket havonta. Olyan ügyről számoltunk be, melyben tízmilliókat harácsolnak. A miniszterek párnás ajtajánál kérvényeik elintézésére várnak a hadirokkantok. Ilyen hadirokkant volt szegény Hamza Vasile is a Ciuc-megyei Galău-ból. Minden ajtón kopogtatott s sehová sem tudott bejutni. S mert a tél is elérkezett s Hamza Vasile nem tudott enni adni többgyermekes családjának, elindult Clujra, majd megállt az út szélén s felakasztotta magát egy kiszáradt fa csonka ágára. Hamza Vasile nem volt öngyilkos. Azok vitték halálba, akik nem álltak vele szóba. Gyorsan eltemették, nehogy az országuton közlekedő emberek hangulatát elrontsa.

A kormány nacionalizálni akarja a fém- és vegyipari vállalatokat

Az Excelsior című fővárosi közgazdasági lap azt a megbízható forrásból származó értesítést közli, hogy a kormány behatárolt foglalkozik mindazon fém- és vegyipari vállalatok nacionalizálásának a tervével, melyek nemzetvédelmi szempontból úgy földrajzi helyzetüknél, mint termelő képességüknél fogva különös jelentőséggel bírnak. Egyelőre a dicső martini „Nitrogén” és a baia-marei „Phoenix” vegyipari gyárakról van szó, amelyeknek vezetését teljesen kicserélnék. Az a terv is felmerült, hogy a „Phoenix”-et az ország belsejébe helyezték át. A lap közleménye politikai és gazdasági körökben egyaránt nagy szenzációt keltett.

NEHEZ PROBLEMA.

A házasságközvetítőhöz beállt egy idősebb nő és azt mondja:

— Kedves uram, én férjhez szeretném adni a lányomat. A lányom nem fiatal, nem szép, egy kicsit pupos, hozománya nincs, de van egy gyönyörű. Mutasson egy férfit, aki elvonná.

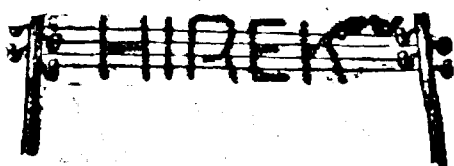
A közvetítő felhívta a vállát:

— En mutassak? Mutasson maga!

FINOM KIS HOTEL.

Szállóvendég: Mondja, kérem, ha egy hétig marad itt az ember, nem kap valami kedveseményt?

Portás: Nem tudom, kérem. Nálunk még soha senki nem maradt egy hétig.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézménynek és nagy cégeknek 1000 lej, fél évre 500 lej. Iparosoknak egész évre 300 lej, fél évre 150 lej, negyed évre 75 lej.

Hirdetés megjelentetésenként 4 lej. Éves kiadásoknál árengedmény.

Redakcia és adminisztráció — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und Administration Arad, Căminul Industrieilor — Iparos Otthon.

Csak a vállalat helyiségében ellenőrizhetők iparosok és kereskedők üzleti könyvei az adókiadás szempontjából.

Ismeretes a bucaresti kereskedelmi és iparkamarának az az akciója, amellyel tiltakozott az ellen, hogy bár az idej adókiadás munkálatai befejezést nyertek, mégis egyes pénzügyigazgatóságok továbbra is felidéznek a kereskedőket és iparosokat és kötelezővé teszik számukra a könyveikkel való megjelenést az adókiadás ellenőrzése során.

A bucaresti kamara intervenciójának meg is volt a kívánt eredménye, amennyiben a pénzügyminisztérium betiltotta ezt az eljárást. Azok a kereskedők és iparosok, akiknek adókiadása akár felebbezés útján, akár felebbezés hiányában végleges maradt, nem idézhetők meg újra a pénzügyigazgatóságra annak kevésbé, mert ez ellenkezik a törvény 120. szakaszának előírásával, másfelől pedig elégedetlenségre adhat okot. Ha bármilyen okból mégis szükségesnek mutatkozik az adókiadás felülvizsgálása, úgy ez csak a pénzügyigazgatóság által külön célra kiküldött közegek által eszközölhető, még pedig kizárólag a kérdéses vállalat székhelyén.

DIE ZWILLINGE.

Frau Kern bekommt ein Kind. Herr Kern ist aufgeregt. Da findet er im Schrank eine Flasche Wein und sucht sich damit zu beruhigen. Endlich wird er ins Schlafzimmer gerufen und die Hebamme streckt ihm Zwillinge entgegen: „Verdammt Alkohol!“ murmelt Kern. „Aber das Baby — wirklich reizend!“

Ujjászervezik a központi árlejtési hivatalt.

A pénzügyminisztérium átszervezési munkálatainak során komoly stádiumba került a központi árlejtési hivatal ujjászervezésének kérdése is annál is inkább, mert a hivatal jelenlegi működése nem felel meg a kívánalmaknak. Valószínűnek látszik, hogy a hivatalt az államszámviteli vezérigazgatóság hatásköre alá rendelik, hogy ezzel a működését és ellenőrzését leegyszerűsítsék.

Ezzel kapcsolatban elhatározták azt is, hogy az állami szállítóknak csak részleleteket adnak ki a szállítás arányában és legfeljebb az egész összeg öthatodát a szállított áruk teljes ártévéig.

EGYALTALAN NEM BOLOND.

Kohn szomoru arccal mondja Grünnek: — Szegény öcsém a Lipótmezőre vitték. — Nebich — feleli sajnálkozva Grün — mit csinált? — Mindenütt azzal hangozott, hogy ő tulajdonképpen Mussolini. — Mback, — mondja erre Grün — az öcséd egyáltalán nem bolond. — Hogy-hogy nem? — Nu, akkor lenne bolond, ha azzal hangozna, hogy ő a négyes.

HISZEL A GÓLYABAN?

— Egy kisfiú még egy kislány a fräulein kisretében sétál a bécsi Práterben. A kislány magától: — Segítek, Fräulein, glaubst du an den Storch? — Nein — feleli a fiú — das war früher. Heute bringt die kleine Kinder die Wessente.

Cătră industriașii arădeni!

La 15 Decembrie 1935, Duminică, orele 10 a. m. va avea loc în Casa Culturală a Căminului Industrieilor din Arad

mare intrunire industrială

la care cu onoare invit toți industriașii arădeni.

Scopul marelui intruniri este să protestăm contra dispozițiilor vătămătoare pentru industriași ale noului proiect de lege pentru pregătirea profesională.

Despre existența noastră, despre viitorul nostru trebuie să hotărăm, să nu lipsească nimeni.

Cu urări frățestii:

IULIU REINHART

Președintele Federației Sindicatelor Profesionale din Arad.

Arad város iparosaihoz!

1935. december 15-én, vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel

iparos nagygyűlés

lesz az aradi Iparos Otthon Kulturházának dísztermében, amelyre Arad város minden iparosát kartársi szeretettel meghívjuk.

A gyűlés tárgya: állásfoglalás az új ipartörvénytervezetnek az iparosokra sérelmes rendelkezései tárgyában.

Fennmaradásunkról, jövőnkéről van szó, legyenek ott mindnyájan!

Testvéri üdvözléssel:

REINHART GYULA,

az Aradi Iparos Szindikátusok Federaációjának elnöke.

KESŐ BÁNAT.

Mandula ur késő éjjel kisé becsipve megy haza. A felesége dühében pofon vágja. Mandula csuklik egyet, aztán így szól:

— És valamikor ezt a kezet kértem én meg...

A KIS GURMAN.

— Mama, kapok még egy kis tortát?
— Miért kérde?
— Mert ha nem kapok, lassabban eszek.

ER KENNT SIE.

„Kenen Sie Fräulein Bauer?“ — „O ja, wie wir beide Kinder waren, waren wir so gar gleichaltrig!“

OKKAZIO.

Az ismert kéteskírű hölgyről mondták egy társaságban:
— Az egyetlen közszükségleti cikk, ami még nem drágult meg.

Modern ebédlő berendezésolcsón

és előnyös feltételek mellett eladó. Megtekinthető Bul. Carol 48. Ipartestület első emeleti helyiségében. — Bővebbet az Aradi Iparosok Hírlapjához fordulni, Str. Brătianu 12.

— Megszűnt a Dermata-gyár munkásainak sztrájkja. A cluj Dermata bőr- és cipőgyár munkásai nyolc héttel ezelőtt sztrájkba léptek, amelynek elintézésére a munkaügyi minisztérium egy inspektorát küldte le Clujra. A megegyezés a gyár és alkalmazottak között hosszas tárgyalások után létrejött: a munkások 8 százalékos béremelést kapnak és a kollektív szerződésnek törlik néhány, a munkásokra sérelmes pontját. Az új kollektív szerződést október 15-i érvénnyel kötik meg. Ez a nap volt a munkabeszüntetés kezdete.

TERMÉSZETRAJZ.

A tanító azt magyarázza az iskolában, hogy a macska a sötétben is lát, amire pedig az ember nem képes.

— Tanító ur, — mondja erre Móriska — néha az ember is lát a sötétben.

— Ugy? Espedig mikor?

— A moziban.

— Bucurestiben nem engedik a kenyérárak felemelését. Bucurestiből jelentik: Donescu, a főváros polgármestere nyilatkozatban kijelentette, hogy mindaddig, amíg a főváros élén áll, nem engedi meg a kenyérárak emelését.

DER GRUND.

„Es ist eigentlich auffallend, das es Kriminalchriftstellerinnen fast überhaupt nicht gibt.“ — „Wahrscheinlich deshalb, weil eine Frau das Geheimnis, wer der Mörder ist, nicht bis zum Schluss für sich behalten kann.“

Ajánlott levelezőlapok.

A postavezérigazgatóság november 23-án 227.795 számú rendeletével új 13 lejes ajánlott postai levelezőlapokat helyezett forgalomba. Az új levelezőlapok a régi egyszerű levelezőlapoktól abban különböznek, hogy jellegzetes színű papíros és felső balrészükön az a nyomtatott felírás olvasható: „Recomandat“. A levelezőlapok külföldi forgalomban is használhatók, ez esetben azonban még 3 lejes postabélyeget kell rájuk felragasztani. A belső forgalomban 50 banis repülőbélyeget kell rájuk alkalmazni.

Aradi Iparosok Temetkezés Segélyző Csoportja

Directiunea Grupului de Ajutor de Inmormantare a Industrieilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt in restaurant cu cozișule lor, sa achite restanta in interiorul lor propriu, fiindca in conformitatea §-ului 14 si 15 din statutele cailor de memorie respira automatic, adica daca membru decede la intru timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizatiune sunt sau dante dupa urmatarii membru decedati:

Az aradi iparosok Temetkezési Segélyező Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálozásuk járulékaikkal hirtelen halálozást szenvedtek, az azaz erdekesen rendezték, mert a csoport szabályzatának 14. és 15. §-a értelmében tagjai joguk automatikusan megszűnik, azaz ha a tag kórházban elhal, a segély nem folyósítható. A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In Grupa „A“ csoportban 875 Alexandru Panek Sándor, 876 Sot. lui Petru Kúnfalvi Péterné.

In Grupa „B“ csoportban 884 Josif Mezei József.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyező Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutorare in caz de deces a Reunionei Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunica cu asociatii, ca comunicatiunile pana la scadenta de deces sunt scutite de deces la numarul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyező Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, hogy a halálozásuk járulékaikkal a következő zarámkorig esedékesek:

In Grupa I. csoportban Ecaterina Zimmermann Katalin 798, Joan Zeupon János 799.

In Grupa II. csoportban Nicolae Sofer Miklós 891, Joan Buzás János 892, Sot. lui Pavel Lantos Pálné 893, Vád. lui Josif Kovács Józsefné 894.